

Historisch Purmerend

Nummer 37
maart 2013

In dit nummer onder meer:

- ▶ Drie historische orgels in St. Nicolaaskerk
- ▶ Winkelcentrum Makado veertig jaar
- ▶ De voorouders van ...
- ▶ De familie Dokter in Purmerend
- ▶ Het geheim van Trijntje Portegies
- ▶ Ronde van Purmerend
- ▶ Het liefst onderweg met onze woonwagen
- ▶ Immigratie van Duitsers in Purmerend
- ▶ De Julianaboom
- ▶ Barend Cruijff - beëdigd makelaar en taxateur
- ▶ Mijn jeugd in en om de Julianastraat
- ▶ Stoel (Van Klaveren) - waar mijn vader werkte

Winkelcentrum Makado ve

Rikus Bijvoet en Jaap van Kuler

Met een groots vuurwerk aan de Planetenstraat eindigde vorig jaar december de viering van het veertigjarige jubileum van het winkelcentrum Makado in Wheermolen. Het jubileum werd het gehele jaar door gevierd met diverse feestelijke activiteiten. Zo ging een aantal winnaars van een jubileumactie met de bus naar de dierentuin Blankendaal in Tuitjehorn, was er een prachtig kinderprogramma en bezorgden Travassi en Peter Beense het winkelende publiek een gezellige middag. Op de slotavond werd het binnenplein omgetoverd tot een casino en hadden de ondernemers en hun personeel een fantastische feestavond.

Het noodwinkelcentrum aan de Boeierstraat.

Voordat de eerste ondernemers in 1971 hun winkeldeuren in het nieuwe winkelcentrum openen konden de toen ongeveer 4000 inwoners van Wheermolen vanaf december 1965 al hun boodschappen doen in een noodwinkelcentrum dat tussen de Churchillaan en de Boeierstraat was gebouwd. In de noodwinkels vestigden zich bakkerij De Halm, slagerij Van der Stelt, Spar supermarkt, tabakswinkel Van Oostrom, slijterij Siem de Jong, drogisterij Piet, groentewinkel Dinkgreve, snackbar Gean en de Raiffeisenbank. Het noodwinkelcentrum heeft zes jaar bestaan.

Geboortekaartjes

Toen op 1 december 1971 het Makado winkelcentrum werd geopend was het nog niet overdekt. Eigenaresse van het centrum, Sociaal Fonds Bouw-nijverheid (BPF), had de promotie

van het centrum in handen gegeven van het bureau De Kant uit Arnhem. Een groot muziekkorps verzorgde de

Het nog open Makado-centrum midden jaren zeventig.

muzikale opening en de bewoners in Wheermolen werden van de opening in kennis gesteld door de huis-aan-huis-verspreiding van geboortekaartjes.

Behalve de ondernemers die al een noodwinkel hadden, vestigden zich de volgende zaken in het winkelcentrum: 4=6 Supermarkt, Rijwielhandel Van Veldhoven, Korvers Mode, Woninginrichting Hellenberg, Jaspers IJzerwaren, Trend Shop Vrijetijdskleding, Volendammer vishandel, AMRO Bank, ABN Bank, Bakkerij Kaandorp, Koffieshop 't Hofje, Bondsspaarbank (later VSB en Fortis), Bloemenzaak Segers (later Van Rijn), Slagerij Jan de Boer (i.p.v. Van der Stelt), Herenkapsalon Eric ten Cate, Dameskapsalon Chris Wesseling (later Ger Snelting), Platenzaak Maarten Dekker, Juwelier Brouwers, Fromagerie de Paris, Van Veen Choconoot, Palthe Stomerij en Junior Speelgoed.

Kartonnen sleutels

Dankzij het verplichte lidmaatschap van de winkeliersvereniging en de daaraan verbonden financiële bijdrage via de huurbetaling konden

ertig jaar in Wheermolen

De meidengroep Babe trad op in 1985.

veel acties en activiteiten in het winkelcentrum worden georganiseerd. Een vroege vogelactie was echter geen succes, want binnen de kortste keren waren de plastic vogels die in het open centrum hingen verdwenen en hingen hier en daar achter de ramen in de wijk.

De wijk groeide uit naar zo'n 12.000 inwoners en de eerste veranderingen deden zich in het centrum voor. In 1975 nam Rikus Bijvoet de slijterij van Siem de Jong over en werd Wijnkoperij Bijvoet. De herenkapper werd Kapsalon Makado van Frans Klik.

In die tijd namen eigenaresse BPF en de ondernemers het besluit om het centrum te overdekken. Er was echter nogal wat politieke tegenstand. 'Een zwembad zonder water' en 'een tennishal' waren de kreten die vanuit de politiek hoorbaar waren. De plannen werden echter doorgezet en in het najaar van 1976 was de overkapping gereed. Purmerend had haar eerste grote overdekte winkelcentrum. Omdat het budget van BPF 'op' was, heeft de winkeliersvereniging zelf de lamp-ornamenten betaald.

Met een sprong van twee parachutisten (een van hen landde door de luwte van een flat boven op een auto) werd de Makadovlag overhandigd aan het

bestuur van de winkeliersvereniging. In de wijk waren huis-aan-huis kartonnen sleutels verspreid, waarvan er tien iets langer waren dan alle andere. In een speciaal hiervoor gebouwde kast konden de sleutels worden gepast. Een langere sleutel deed een lamp oplichten. Uit de tien winnaars werd door loting iemand gekozen die het vernieuwde winkelcentrum officieel mocht openen. De winnares (notabene een mevrouw uit Roosendaal en op bezoek bij familie in Wheermolen) viel die eer te beurt. Zij ging naar huis met vele prijzen. Voor de bezoekers waren er gratis hapjes en drankjes. Een dag later was er een grote weggeefshow door Hans van Willigenburg.

Omdat de ondernemers niet tevreden waren met het bureau De Kant, hadden zij de promotie van het winkelcentrum inmiddels in eigen hand genomen. Naast het bestuur was er een activiteitencommissie in het leven geroepen. Er waren in het centrum nu nog meer evenementen mogelijk zonder daarbij afhankelijk te zijn van het weer.

In de loop der jaren traden diverse artiesten op, zoals Babe, René Froger, André van Duin, Peppi en Kokki en sneltekenaar Hardy. Er waren voorts modeshows en autoshow.

Speciaal was de Makado Schrikkelactie in 1976. Met de schrikkelgulden die men bij elke 5 gulden aan boodschappen ontving kon men op de schrikkelveiling met een professionele veilingmeester op zaterdag 28 februari gloednieuwe artikelen

Met de schrikkelgulden konden op de schrikkelveiling 1976 goedkoop artikelen worden gekocht.

kopen voor weinig echte gulden (beneden de inkoopprijs) plus een aantal schrikkelgulden. Er werd volop geboden en gekocht. In de wijken Wheermolen, Overwhere en Overwhere-Noord was huis-aan-huis een veilingcatalogus verspreid.

Maywood

Door het grote aantal kleine zelfstandigen was de saamhorigheid in het winkelcentrum groot. De opkomst op de ledenvergadering was altijd zeer groot en in de jaarvergaderingen werd vaak door de leden kritiek uitgeoefend op de besteding van de gelden. Ook de banken waren toen zeer kritisch. De saamhorigheid bleek ook uit de activiteiten die de ondernemers gezamenlijk ondernamen, zoals bijvoorbeeld surfen bij Weromeri in Wormer, op de Vinkeveense plassen, Strandbad Nulde bij Ermelo of in 't Twiske.

In de nacht van zondag op maandag 13 oktober 1980 werden de ondernemers opgeschrikt door een enorme brand in het centrum. De brand was ontstaan in de dameskapsalon van Ger Smelting. Een groot aantal zaken werd door brand verwoest. Vanaf Van Oostrom, de ABN, de platenzaak van Dekker, Juwelier Brouwers, Fromagerie de Paris, Choconoot, Stomerij Palthe, Junior Speelgoed, Korvers Mode tot en met de huishoudwinkel van Blijenberg. Ook het blok met de kapperszaken, de hakkenbar en Flowershop Van Rijn waren verbrand. Het totale winkelcentrum werd gesloten, maar dankzij koortsachtig overleg tussen onder meer de Kamer van Koophandel, voorzitter Hans Verwoest van de Ondernemers Federatie Purmerend (OFF) en voorzitter Wim Piet namens de ondernemers, kon na enkele dagen een deel van het centrum weer worden opengesteld voor het publiek. BPF wilde totale sluiting. De getroffen ondernemers kwamen, met uitzondering van de dameskapper, in noodwinkels op het parkeer-

In oktober 1980 ging een groot deel van het winkelcentrum door brand verloren.

terrein; Juwelier Brouwers vertrok naar de binnenstad.

In november 1981 was de herbouw gereed. Eigenaresse BPF was erin geslaagd het herstel precies volgens het tien jaar oude bouwplan uit te voeren. Na een door de activiteitencommissie georganiseerd openingsprogramma met onder anderen de dames Maywood en Alexander Curlie gingen de ondernemers er weer vol tegenaan. Er vonden weer vele activiteiten plaats, zoals tuinshows, wintersportbeurzen met een heuse langlaufbaan en zelfs een reisbeurs op zondag. Voorts auto-shows van diverse dealers en grote loterijen – altijd onder het toezien oog

van notaris Schmal – en markten en braderieën. Ook een weekendje weg met de ondernemers behoorde tot de jaarlijkse activiteiten.

Kiosk

Veel veranderingen in branches kende het winkelcentrum tot dan toe niet. Maar toen de firma Hellenberg naar de binnenstad ging, kwamen daar Iterson Sport, Wim's Kip en stoffenzaak De Luifel voor terug. De Spar werd Albert Heijn, de 4=6 Supermarkt werd Dekamarkt, AMRO en ABN werd ABN*AMRO en VSB werd Fortis. Banketbakker Groot vestigde

zich in het centrum en Slagerij De Boer werd Keurslager Jan de Ruyter. Intussen was ook duidelijk dat het winkelcentrum toe was aan een upgrading. De herbouw na de brand was niet voldoende en er kwamen plannen voor een renovatie. In 1988 was het zover. De straatstenen vloer werd op initiatief van de ondernemers vervangen door een onderheide betonnen tegelvloer. Iterson Sport verplaatste de winkel naar de grote winkel van Flowershop Van Rijn, de kaaswinkel kwam naast de winkel van Van Oostrom en de bloemenzaak kwam op het binnenplein in een kiosk. In de andere kiosk werd Blue Tronics gevestigd. De stomerij en de speelgoedzaak kwamen in de winkel in huishoudelijke artikelen. Het resultaat mocht er zijn en Makado kon er weer jaren tegen. Na enige tijd sloot de speelgoedzaak en kwam dierenspecialzaak Lobbes op die plaats.

Weeskinderen

Makado had jarenlang zijn eigen hostessen: Lia Miner en Marjan Broeders. Met de Makado-auto van autobedrijf Dijt bezochten zij nieuwe bewoners in de Gors en Purmer-Noord. Met Makadotassen, bonnenboekjes en bloemen waren zij overal welkom. Ook waren zij de vaste gezichten bij de koffiebar of bij het schoentje zetten

Grote belangstelling bij het optreden van Maywood in 1981

Het Makado-centrum in de jaren tachtig

Lia Miner (l) en Marjan Broeders waren jarenlang actief als hostess.

met St. Nicolaas en vele andere activiteiten, zoals een gourmetmiddag voor kinderen van Kadijkerkoog en de weeskinderen uit de allegorische optocht.

In oktober 1985 gingen de hostessen met 20 winnaars met de bus van vervoersbedrijf Haan voor drie dagen naar Parijs. Op Moederdag 1989 begeleidden zij 25 prijswinnaars bij een dagje Giethoorn, op 24 februari 1991 gevolgd door een dagje Antwerpen met 25 prijswinnaars. Toen Makado 20 jaar bestond beleefden 100 winnaars van de Ecu Aktie (later Euro), samen met de ondernemers en vele anderen, op woensdag 19 februari 1992 een feestavond in theater De Purmaryn en genoten van het optreden van de band Het Groot Niet Te Vermijden.

Leegstand

Maar de concurrentie zat niet stil. Met het groter worden van Purmerend kwamen er ook winkelcentra bij in Overwhere, Purmer-Noord en Zuid en de Gors. Door het verdwijnen van de banken en de overname van Albert Heijn door Deen was Makado

niet uniek meer. Deen heeft overal vestigingen en de Dekamarkt was een gelijkwaardige supermarkt. Bovendien was met de veroudering van de wijk en het toenemende aantal kleine huishoudens het aantal inwoners van de wijk Wheermolen van 12.000 naar 7000 teruggelopen. Wekelijkse activiteiten waren niet voldoende om de loop erin te houden. Er moest meer gebeuren.

In 1998 presenteerde eigenaresse BPF een eerste verbouwingsplan, maar de voorstellen van de architect werden door de ondernemers niet positief ontvangen. Intussen ontstond er leegstand en dreigde het centrum te verpauperen. De banken verlieten het centrum en Iterson sport ging naar de Koemarkt. Schoenwinkel Snoeren en Korvers Mode sloten hun zaak.

Na zeven jaar overleg met onder andere een nieuw architectenbureau kwam de upgrading tot stand. De gevels werden groots aangepakt en er werd asbest gesaneerd voor het aanbrengen van sprinklerinstallaties. De kiosk van Blue Tronics verdween omdat zij zich vestigden in het pand van Korver met daarachter Kapsalon 't Barbertyje. In de zaak van Bombadil (later Vonk) kwamen nu Van Oostrom en De Zijden Draad, Van Twisk Doe het Zelf werd Martin van Eijk, en Pearl en Terstal Mode vestigden zich tegenover Deen.

Het Makado-centrum anno 2013.

Naast banketbakker Mastenbroek (eerder Groot) kwamen Juwelier Ganpat en Marskramer. Na het vertrek van de Trendshop kwam er tijdelijk een kindermodewinkel. Naast de modezaak KvG nam Putri Solo (Indonesisch eten) de plaats in van de fietswinkel. Er werd een nieuw plafond aangebracht met nieuwe verlichting, en inbraakbeveiliging.

Na een door BPF betaald en door de beheerder georganiseerd openingsprogramma (drie dagen feest met zondags Albert West als afsluiting) ging Makado er weer volop tegenaan. In het najaar van 2005 voldeed het winkelcentrum aan de nieuwste eisen van de tijd.

Het winkelcentrum kreeg echter nog meer te verduren. De afsluiting van de Churchillaan voor de realisatie van rotondes en de herbestrating van de parkeerplaatsen vonden een jaar later plaats dan gepland. En met het verdwijnen van de flats aan de Meteorenweg en de vertraagde nieuwbouw, met het niet bouwen van een brede school en woningbouw aan de Planetenstraat kwam de omzet van de ondernemers wederom onder druk te staan. Niettemin, toen het centrum veertig jaar bestond kregen de consumenten een sprankelend feestprogramma voorgeschoteld. En dat is nou – zoals de slogan van het winkel centrum luidt – *Typisch Makado*. ■